

Geliş / Received: 12 Şubat 2022 / February 12 2022 - Kabul / Accepted: 20 Haziran 2022 / June 20 2022

Yayın / Published: 30 Haziran 2022 / June 30 2022

Makalenin Türü: Type of article (Araştırma / Research)

To Cite This Article: Kırmacı, E., (2022). Swot Analizi İle Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma: Mudurnu Örneği. Journal of Silk Road Tourism Researches, 2 (1), 24-36

SWOT ANALİZİ İLE EKOTURİZM POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA: MUDURNU ÖRNEĞİ

A STUDY ON DETERMINING THE POTENTIAL OF ECOTOURISM BY SWOT ANALYSIS: MUDURNU
CASE

Emrah KIRMACI*

Özet

Klasik olan deniz, kum, güneş gibi turizm faaliyetlerinin dışında kırsal bölgelerin de turizm faaliyetlerinin getirilerinden yararlanmaları ve bu getiriler ile bölgesel gelişim sağlamaları açısından ekoturizm önemli bir alternatif turizm türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekoturizm yerel bölgeye, doğal çevreye zarar vermeden ve yerel kültüre saygı çerçevesinde söz konusu bölgelerinde turizm faaliyetlerinden faydalanmalarını amaçlamaktadır. Bu kapsamda Bolu il sınırları içinde yer alan Mudurnu ilçesi kültürel, tarihi, rekreasyonel ve doğal zenginlikleri ile ekoturizm açısından önemli bir turizm destinasyonu olarak karşımıza çıkmaktadır. İlçe sınırları içerisinde bulunan doğal zenginlikler ile kültürel miraslar yerli ve yabancı turistlerce dikkat çekmektedir. Çalışma kapsamında ilçedeki mevcut potansiyelin, bölgesel açıdan turizme kaynak oluşturan değerler bakımından sınıflandırılması amaçlanmıştır. Araştırmada amaca yönelik olarak kapsamlı bir literatür taraması yapılmış ve yöntem olarak SWOT Analizi kullanılmıştır. Ayrıca yapılan SWOT Analizi ile Mudurnu ilçesinin ekoturizm potansiyelini ortaya koymak güçlü ve zayıf yönleri ile beraber tehdit ve fırsatları belirleyerek ekoturizm için planlama ve uygulama kararlarına fayda sağlayacak önerilerin yapılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, Mudurnu, SwotAnalizi

Abstract

In addition to the classic tourism activities such as sea, sand, sun, ecotourism is an important alternative type of tourism in terms of rural regions to benefit from the benefits of tourism activities and to provide regional development with these benefits. Ecotourism aims to benefit from tourism activities in these regions without harming the local region, the natural environment and within the framework of respect for local culture. In this context, Mudurnu district, which is located within the borders of Bolu province, is an important tourism destination in terms of ecotourism with its cultural, historical, recreational and natural richer. The natural riches and cultural heritages located within the borders of the district attract the attention of local and foreign tourists. Within the scope of the study, it is aimed to classify the existing potential in the district in terms of the values that constitute a resource for tourism in terms of regional. In the research, a comprehensive literature review was made for the purpose and SWOT Analysis was used as a method. In addition, with the SWOT Analysis, it is aimed to reveal the ecotourism potential of Mudurnu district, to determine the strengths and weaknesses, threats and opportunities, and to make suggestions that will benefit the planning and implementation decisions for ecotourism.

Keywords: Ecotourism, Mudurnu, Swot Analysis

* Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik ABD emrahkirmacii@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-9786-0167

Bu makale araştırma ve yayın etiğine uygun hazırlanmış ve intihal incelemesinden geçirilmiştir.

GİRİŞ

Dünya genelinde sanayi devrimi sonrası hız kazanan endüstrileşme hareketlerine paralel olarak toplumların ekonomik olarak refah seviyeleri artmış ve insanların boş zamanlarını değerlendirme olanakları ortaya çıkmış olup gelişen ulaşım araçlarıyla dünyanın her alanında mesafelerin kısalmasıyla turizm hareketleri hız kazanmıştır. Turizm hareketlerinin hız kazanması ile beraber insanlar artık klasik olan deniz, kum, güneş üçlüsünden farklı olarak eğlence, eğitim ve çevre üçlüsüne yöneldikleri gözlenmektedir ([Nurlu ve Kesgin, 2007](#)). Değişen bu taleplerin nedenleri arasında bireylerin eğitim seviyelerinin yükselmesi, insanların kalabalıktan uzaklaşp daha çok çevre ile iç içe ve çevreye saygılı alternatif turizm ve seyahat arayışları söylenebilir ([Soykan, 2000](#)). Bu yeni talepler turizm faaliyetlerinden fazla kar getirisi olan kitle turizminin yerine, küçük ve bireysel turist gruplarını bölgeye çekmeyi, turizm faaliyetlerini uzun süreye ve alana yayarak, birçok mekâna ulaşmayı amaçlamaktadır ([Tuna, 2007](#)). Türkiye’de dünyada bulunan turist türlerinin taleplerini karşılayabilecek kültürel, doğal, tarihi güzelliklere sahip bir ülkedir ([Doğanay, 2001](#)). Türkiye’de yer alan bu güzelliklerin seçenек açısından fazlaca olması şehirlerden kaçıp yerel halk ve yerel bölge ile iç içe olmayı amaçlayan ekoturizm katılımcılarının dikkatini cezbetmiştir. Son yıllarda artan ekoturizm faaliyetlerine paralel olarak ülkelerde bu turizm türü üzerine yoğunlaşmış ve yerel bölgelerin ekoturizm faaliyetlerine yönelik çalışmalar yapmaları teşvik edilmeye başlanılmıştır. Yerel bölgeler için bir kalkınma ve tanıtım aracı olan ekoturizm faaliyetlerinin artmasıyla yerel bölgeler arası ekonomik eşitsizliklerin giderilerek yerel halkın refah seviyesinin artması sağlanabilmiştir. Araştırma kapsamında Bolu ili Mudurnu ilçesi ele alınmıştır. İlçe köklü tarihini, kültürel, geleneksel ve doğal yapısını koruyarak bu güne bozulmadan gelebilmiştir. İlçenin ekoturizm değerlerinin neler olduğu belirlenerek bu kaynaklarının ekoturizm kaynakları olarak kullanılması planlanmıştır. Çalışma sonucunda, Mudurnu ilçesinin ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi, bölgenin her kaynağının turizme kazandırılarak ilçenin ekonomi açısından büyümesinin yanında mevcut çevrenin korunarak kültürün zarar görmesini engellemek için önerilerde bulunulmuştur. Elde edilen SWOT verileri ile Mudurnu ilçesinin güçlü ve zayıf yönleriyle beraber fırsat ve tehditlerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

1.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Ekoturizm

Turizm sektörü turizm yapılan bölgenin doğasının ve çevresinin sunduğu değerler ile şekillenen bir sektördür. Bundan dolayı turizm, çevre doğa ile sürekli etkileşim halindedir. Artan turizm faaliyetlerinin çevreye olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla farklı turizm türleri ortaya çıkmıştır. Bunlardan en önemlisi çevreye duyarlı ekoturizmdir. Ekoturizm 1980’li yıllarda ortaya çıkmıştır. Tanımı detaylı olarak Dünya Koruma Birliği (NUCN) tarafından 1996’da yapılan ekoturizm; “Yerel halkın sosyo-ekonomik gelişmesine fayda sağlarken diğer yandan düşük ziyaretçi etkisiyle destinasyon üzerindeki baskıyı azaltarak koruma sağlamak, bölgenin kültürel özelliklerin her birine saygılı bir şekilde doğal alanlara ziyaret ve çevresel olarak sorumlu bir seyahattir” şeklinde yapılmıştır ([Drumm ve Moore, 2002](#)). Ekoturizm tanımlanırken literatürde ekoturizm faaliyetlerine doğa yürüyüşü, trekking, yaban hayatını izleme/gözleme, koruma alanları, doğal alanları ve parkları ziyaret etme, kuş gözlemciliği, yayla turizmi, çadır ve karavan turizmi, dağcılık, mağara turizmi, doğal göl ve akarsularda rafting, kano, sportif olta balıkçılığı, bisiklet ve atlı doğa yürüyüşleri, miras turizmi, yerliler arasında kültür turizmi de dahil edilmiştir ([Erdoğan, 2003](#)).

Diğer bir tanımda ise ekoturizm doğal çevre üzerinde oluşabilecek negatif etkileri en aza indirgeyerek doğal peyzajı, kır olgusunu, yaban yaşamını, kültürel yapıyı inceleme ve gözleme gibi gezileri içeren bir turizm şeklidir ([Polat, 2006](#)). Hetzer’e göre ekoturizm yaban hayat, doğal alanlar, kuşlar, mağaralar, arkeolojik sit alanları, sulak alanlarla beraber nadir ve tehlike altında olan kaynakları korumaya ve turizm kaynakları zarar görmelerini en aza indirmeye çalışan bir turizm türüdür ([Caldicott ve Fuller, 2005](#)).

Ekoturizm yapıldığı bölgedeki doğal ve kültürel yapıların tanıtımına katkı sağlarken ayrıca yerel bölgede yaşayan halkın da turizm faaliyetlerinden pay almasına olanak vermektedir. Bu yönüyle yerel halka yeni iş olanakları oluşturarak halkın ve bölgenin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Elde edilen pay gelirleri sayesinde bölgenin kültürel ve doğal kaynaklarının korunabilmesi için maddi olanaklar yaratılmaktadır ([Joshi ve Luka, 2011](#)). Bu yönüyle ekoturizm ekonomik gelir oranı düşük olan insanlar ve bölgeler için sınıfsal dengesizlikleri gidermede önemli bir olgudur. ([Ersoy, 2017](#)). Bunların yanı sıra diğer turizm türlerine göre, ekoturizm çevre üzerinde negatif zarar bakımından en az etkiye sahiptir ([G.Belber, 2018](#)). Ekoturizm bu yönüyle sürdürülebilirlik

adına, turizm için kullanılan doğal ve kültürel alanların ekosisteminin korunarak gelecek nesillerinde bu kaynaklardan faydalanması için önemli bir koruma yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kültürel ve doğal varlıklarından oluşan kırsal alan birleşimleri, ekoturizm uygulamalarında sıklıkla tercih edilmektedir. Bu tür alanlar ekoturizm bölgeleri olarak ekoturistlerce özellikle ziyaret edilmekle beraber büyük ilgi görmektedir (Frochot, 2005). Turizm faaliyetlerinin sürdürülebilirliği için kırsal bölgelerdeki turizm değerlerinin belirlenerek korunması ve tanıtılması önemli bir ayrıntı olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.2.Ekoturist ve Konaklama Özellikleri

Ekoturist hakkında birçok yazar tarafından farklı tanımlar yapılmıştır. Genel olarak bakıldığında eğitim düzeyi yüksek, doğal çevreye meraklı ve saygılı, yerel halk ile etkileşime açık ve yerel halk ile doğada bulunma isteğinde olan gelir düzeyi yüksek kişiler şeklinde tanımlar yapılmıştır (Koçoğlu, 2008). Ekoturistler seçici, bilgiye aç ve çevreye duyarlı bireylerden meydana gelmektedir (Krugger, 2005). Yapılan bir diğer tanımda ise ekoturistlerin motivasyon kaynağı gittikleri bölgedeki kültürel ve ekolojik aktivitelerin desteklenmesi ve sürdürülebilmesi şeklindedir (Weaver ve Lawton, 2002). Ekoturist tanımlarıyla ilgili olarak yapılmış çalışmalarda, ekoturistlerin demografik özelliklerine bakıldığında orta yaş grubunda eğitimi ve geliri yüksek, kültür ve gastronomiye ilgili kişilerin olduğu tespit edilmiştir (Björk, 2008). Ekoturizme katılım gösteren turistlerin ortalama yaşlarının 35-54, eğitim düzeylerinin %86 oranda yüksek olduğu ve kadın erkek katılımcıların eşit olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan bu tür aktivitelere katılanların ortalama seyahatlerinin 8-14 gün sürdüğü ve ortalama 1000-1500\$ harcama yaptıkları saptanmıştır (Wood, 2002). Diğer yandan yapılan çalışmalarda ekoturist profilleri kendi kendine gezen ekoturistler, bilimsel ve okul grupları ve turları tercih edenler şeklinde üç gruba ayrılmıştır (Fennell, 2008).

Eko turistler kitle turizminden farklı olarak daha çok bireysel veya 20 kişiyi aşmayan küçük gruplar şeklinde ekoturizm faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Konaklama faaliyetlerinde yerel ekoturizm bölgesinde yer alan ve yerel halk tarafından işletilen küçük pansiyonlar veya kapasitesi 100 yatağı aşmayan konaklama işletmelerinde yapılmaktadır (Bozok ve Yılmaz, 2009). Bunun nedenleri arasında ekoturizm bölgelerinin daha çok doğal alanlar içinde yer alması ve doğal çevre ile bütün olabilme çabası şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

1.3.Ekoturizmin Önemi

Ekoturizm diğer turizm türlerine göre doğal yapının dengesinin korunmasını ve yerel bölgelerin kalkınmasını sağlamak için bir strateji olarak görülmektedir. Endüstriyel açıdan gelişmemiş veya alternatif bir üretim olanağı olmayan bölgelerde yerel halkın ekonomik açıdan gelişmesi için önemli bir kaynak olan ekoturizm bölgenin yapısına uygun olarak gerçekleştiği takdirde bölgenin ve çevresinin gelişmesi için önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır (Türker ve Çetinkaya, 2009). Dünya genelinde ekoturizmin yapıldığı bölgelerde yerel halka ve bölgeye ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerinin fazla olmasından kaynaklı olarak günümüzde bu turizm türü kırsal bölgeler için dengesizliklerin giderilmesinde fırsat olarak görülmektedir. ekoturizm yerel halk ve bölgeye fayda sağlamasının yanı sıra ekoturizm yapan turistlerinde eğitilmesi ve bilinçlenmesi açısından fayda sağlamaktadır (Mirsanjari, 2012). Böylece yerel bölgeyi ziyaret eden turistlerde kültürel ve doğal çevre bilinci artmakta bununla beraber ziyaretlerinde daha duyarlı olabilmektedirler.

Diğer yandan bu bölgelerde turizmin neden olduğu çevresel, doğal ve sosyokültürel zararların en aza indirgenmesi için ekoturizm önemli bir turizm türü olarak karşımıza çıkmaktadır (Kızanlıklı, 2019). Dünya genelinde yapılan ve gittikçe yaygınlaşan bu turizm türü, yerel halklara ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel açıdan fayda sağlamasıyla bölgenin turizm ve çevre bilincinin artmasına katkı sağlamaktadır (Honey, 1999). Oluşan bu bilinç yapısıyla beraber gerek ziyaretçi konumunda olan turistler, gerekse ev sahibi olan yerel paydaşların turizmin yapıldığı bölgeye yaklaşımlarında fark edilecek oranda değişimin meydana geldiği ve turizm bölgesinin doğasına, yaşayan halkın kültürel yapısına ve kaynakların korunmasına yönelik daha dikkatli olunduğu görülecektir. Eko turizmin önemi ve faydaları şu şekilde sıralanabilir; yerel bölgenin kalkınmasını sağlar, yerel halk için iş olanakları sağlar, ziyaretçilerin ve yerel halkın çevre bilincini artırır, eko turistleri çekebilmek için korunan alanların ve bölgenin gelişimi için ekstra fon yaratır, kültürel miras ve çevre korumayı teşvik eder (Goeldner ve Ritchie, 2003).

2.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Daha önce ekoturizm ile ilgili olarak yapılmış olan çeşitli çalışmalar ele alınarak literatür taramasının yanı sıra bilgilendirme broşürleri, ilçenin tanıtım yayınları, internet siteleri incelenerek araştırma alanı hakkında bilgiler elde edilmiştir. Çalışmada Mudurnu ilçesinin kültürel ve doğal turizm kaynaklarını ortaya koymak ve

ekoturizm açısından ilçenin sahip olduğu güçlü ve zayıf yönleriyle beraber turizm açısından doğacak fırsatlar ve tehditlerin belirlendiği mevcut durum analizi ile ilgili gelecekte meydana gelebilecek durumları tahmin ve tespit etmeye yarayan "gelecek durum" analizi olarak bilinen SWOT analizi yöntemi kullanılmıştır ([Robert, 2002](#)). SWOT analizi bir alan ya da bölge kaynaklarından daha verimli şekilde faydalanmak için planlama yapmak, belli stratejiler üreterek bunları organize etmek için kullanılan bir araçtır ([Kazemiyeh, 2016](#)). Bu tanımlar doğrultusunda çalışma alanının güçlü-zayıf yönleriyle yapılması planlanan veya yapılacak olan faaliyetlerle ortaya çıkabilecek fırsat ve tehditleri öngörebilmek için konuyla doğrudan ilişkili olan belediye ile kaymakamlıkta yetkili kamu çalışanları, akademisyen, turizm işletme sahipleri ve ilçe sakinleriyle 2019 yılı Ağustos ayında bölgeye bizzat gidilerek yüz yüze görüşmeler yapılmış ve katılımcılara anket uygulanmıştır.

Katılımcılara 5'li likert tipi soruların olduğu anket formları dağıtılmıştır. Anketin birinci kısmında sosyo-demografik özelliklerin belirlenmesine yönelik cinsiyet, yaş, eğitim durumu vb. sorular bulunmaktadır. İkinci kısmında, araştırmaya katılanların ekoturizm ile ilgili görüşlerini belirlemeye yönelik 13 adet soru almaktadır. Son bölümde ise Mudurnu ilçesi ekoturizm potansiyelinin belirlenmesine yönelik SWOT analizi soruları yer almaktadır. Çalışmada yararlanılan SWOT analizi ile anket soruları araştırmacı tarafından [Külekcü ve Bulut \(2013\)](#) ile [Kızılaslan ve Ünal \(2014\)](#) çalışmalarından yararlanılarak çalışmaya uyarlanmış ve uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. SWOT analizine yönelik sorular ile 33 ifadeden oluşmaktadır. Toplam 120 anketin uygulandığı çalışmada örneklem seçimi olarak kolayda örneklem yöntemi kullanılmıştır ([İslamoğlu, 2003](#)). Görüşme sonucu elde edilen anket verileri SPSS ile analiz edilerek yorumlanmış ve ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alpha's testi ile 0,98 olarak belirlenmiştir. Güvenirlilik düzeyinin 0,70 üzerinde olması ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir ([Bayram, 2012](#)).

2.1.Araştırma Amacı ve Önemi

Yapılan çalışma ile Bolu ili Mudurnu ilçesinin mevcut ekoturizm potansiyelinin SWOT analiziyle belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu kapsam doğrultusunda Mudurnu'nun ekonomik açıdan gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülen ve çeşitli uygulamaları ile turizm sektörün içinde hızla gelişim gösteren ekoturizm faaliyetlerinin bu ilçede uygulanabilirliğine ve Mudurnu ilçesinin ekoturizm için uygun olup olmadığı konusuna odaklanılmıştır.

Mudurnu ilçesi, gerek coğrafi açıdan ulaşılabilir olması, gerekse doğal ve beşeri özelliklerinden dolayı çok yönlü avantaja sahiptir. İlçenin kalkınması için önemli bir araç olabilecek doğa temelli ekoturizmin ilçede uygulanabilirliğinin ortaya çıkarılması, ilçenin bölgesel gelir dağılımında ekstra kaynak elde ederek ekonomik yönden gelişimi için fırsatlar yaratacaktır.

Çalışma ilçe ekoturizminin ilçe için gelecek yıllarda hangi yönde ilerleyeceği konusunda öngörülerde bulunarak yol haritası çizmek ve bu yol haritası ile planlama yaparak ilçe paydaşlarına öneriler sunmak hedeflenmiştir.

3.ARAŞTIRMA BULGULARI

3.1.Araştırma Alanının Coğrafi, Doğal ve Kültürel Özellikleri

Bolu iline bağlı Mudurnu ilçesi, il merkezine 52 km mesafede yer almaktadır. Coğrafi olarak Karadeniz bölgesinin batısında yer alan bu ilçe 1349 km² yüz ölçümüne sahip olup ayrıca denizden 840 metre yüksekte bulunmaktadır. İlçe konum açısından Düzce, Sakarya ve Ankara iline yakın mesafede bulunmaktadır. Tarihi açıdan birçok medeniyete ev sahipliği yapan Mudurnu ilçesinin tarihi Bitanyalılara kadar dayanmaktadır ([Ekincikli, 1995](#)). Bunun yanı sıra ilçe Frig, Roma ve Osmanlı gibi büyük medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır([Doğulu, 1993](#)). İlçe İç Anadolu ve deniz iklimi arasında geçiş noktası olduğundan bu iki iklime ev sahipliğinin yanı sıra çoğunlukla iç Anadolu karasal iklim özellikleri sergilemektedir. Kışları soğuk bir iklim söz konusu iken yazları daha ılıman bir şekilde geçmektedir. Diğer yandan kısa mesafelerde yükseltelerin değişmesi sonucunda ilçe Karadeniz, Akdeniz ve Balkan hava kütle akımlarının arasında kalmasından kaynaklı olarak ilçede bitki ve iklim farklılaşma oranı oldukça yüksektir ([Özcan, 2005](#)).

Sıcaklık bakımından meteorolojik verilere bakıldığında ortalama yıllık en yüksek sıcaklık oranının 27,9 ile Ağustos ayı olduğu tespit edilmiştir. Kışın ise en düşük sıcaklık Ocak ayında -3,6 derece olduğu tespit edilmiştir ([URL1](#)). İlçe konumu ve iklim koşullarının yanı sıra akarsu havzalarına da ev sahipliği yapmaktadır. Bunlar, Filyos Havzası, Efteni ve Sakarya havzasıdır. İlçe bulunduğu iklim kuşağı ve zengin su kaynaklarının yanı sıra 89,67 Ha zengin ormanlık alana sahiptir. İlçe flora ve fauna özellikleri bakımından birçok farklı türe ev sahipliği yapmaktadır ([URL2](#)).

Mudurnu ilçesi tarihi boyunca ticari bir yol olan İpek Yolu üzerinde önemli bir stratejik konuma sahip olmuştur. İpek Yolu üzerinde yer almasından kaynaklı olarak ilçede farklı kültürlerle ait tarihi yapılar, konaklar, camiler olmak üzere toplamda 165 konut, 2 askeri yapı, 8 dini yapı, hamam ve çeşmeler olarak üzere 231 mimari sit alanı bulunmaktadır. Bu özellikleri dolayısıyla ilçe bir sit alanı olarak tescillenmiştir (URL3). Bu sit alanı kabul edilen konutların bazılarında turistler için konaklama imkânları ve yerel ürünlerin servis edildiği restoranlar yer almaktadır. Kültürel açıdan bakıldığında ilçede uzun yıllardır süregelen ahilik kültürü geleneği olan ve yerel halk tarafından her Cuma günü yapılan esnaf duası geleneği devam etmektedir. Ahilik kültürünün büyük öneme sahip olduğu ilçede iğnecilik, boduç adı verilen ve çam ağacından üretilen su kapları, yerel halk tarafından üretilen Mudurnu bebekleri iğne oyaları, semercilik, kunduracılık, bıçak ve tabakçılık gibi el sanatı olan ürünlerin üretimleri devam etmektedir. İlçede yerel etkinlikler kapsamında yılın belirli aylarında yapılan anma ve şenlikler düzenlenmektedir. Bu etkinlikler İpek yolu kültür ve turizm festivali, Şeyh-ül Umran Günü, Taşkesti Yayla şenlikleri ve Ahilik Kültür festivali şeklindedir (Bolu İl Turizm Envanteri, 2003).

3.2. Mudurnu İlçesinin Ekoturizm Kaynak Değerleri

Mudurnu ilçesinde ekoturizme konu olan kaynaklar üç başlık halinde Tablo 1’de yer verilmiştir. Tablodan görülebileceği üzere ilçe ekoturizm açısından değerlendirilebilir tarihi ve kültürel çekicilikler, yer altı ve üstü su kaynakları, el sanatları, doğal ve yaban hayatını içeren önemli potansiyele sahiptir. İlk olarak ilçe sınırları içinde bulunan ormanlarda doğal çekicilikler açısından zengin; gürgen, çam, ardıç, kayın, kestane, köknar ve çınar ağaçları bulunmaktadır. İlçe ormanları, akarsu havzaları, gölleri, doğal ve yaban hayatı ile beraber ekoturizm için büyük çeşitlilikler sergilemektedir (URL4). İlçe sınırları içinde yer alan yerli ve yabancı turistler için bir rekreasyon alanı olan Abant Gölü Tabiat parkı biyoçeşitlilik açısından zengin türlere ev sahipliği yapmaktadır. Bu türlerden bazıları Abant alası, taraklı semender, Abant fındık faresi gibi endemik türlerdir. Diğer yandan ilçede endemik türler olarak Abant Çiğdemi, çam çiçeği, Bindallı çiçeği gibi türlerde bulunmaktadır.

Doğal çekiciliklerin yanında ilçe ticari İpek Yolu üzerinde olmasından dolayı tarihi serüveninde birçok tüccara ev sahipliği yapmıştır. Bu özelliğinden kaynaklı olarak ilçe konumlanması doğa ile bütünleşerek arazinin doğallığına uygun kültürel yapılar inşa edilmiş ve kent tarihi sit alanı ilan edilmiştir. İlçe içinde birçok tarihi konak, cami türbe ve yerleşim yerleri bulunmaktadır (URL5). Bu konaklardan bazıları ekoturizmin amacına ve içeriğine uygun düzenlemiş konaklama ve yeme içme işletmeleri olarak hizmet vermektedir.

Tarihi, kültürel ve doğal çekiciliklerin yanı sıra ilçe sınırları içinde Babas kaplıcaları, Sarot kaplıcası Mudurnu şifa çamuru gibi zengin yer altı su kaynakları bulunmaktadır.

İlçenin tarihi ve ticaret yolu üzerinde olmasından kaynaklı olarak ilçede iğnecilik, bakırcılık, demircilik, iğne oyaları gibi el sanatları gelişim göstermiş ve günümüze korunmuş bir şekilde ulaşmıştır (URL6). Kültürel çekicilikler kapsamında ilçenin kültürel yapısının korunması ve gelecek nesillere aktarılabilmesi açısından gelenek haline getirilmiş ve tarihi 18.yy dayanan Ahilik kültürünü ve her Cuma esnaf tarafından tarihi Mudurnu çarşısında yapılan esnaf duası geleneğini devam ettirdiklerinden dolayı en önemli kültürel çekiciliği olarak görülmektedir.

Aşağıda yer alan tabloda ilçenin ekoturizm kaynak değerleri üç başlık altında belirtilmiştir.

Tablo 1. Mudurnu İlçesinin Ekoturizm Kaynak Değerleri

Doğal Çekicilikler ve Yaban	Tarihi ve Kültürel çekicilikler	Yer Altı Su kaynakları ve El sanatları
Abant Gölü Karamurat Gölü Sülüklü Göl Mudurnu Çayı, Dinsiz Çayı Efteni, Sakarya ve Filyos Havzası Erenler, Abant Babas ve Karaaslan ormanları Solgun Sahlep, Çam Çiçeği, Bindallı Çiçeği Abant Çiğdemi(Crocus Abantensis) Kurt, Domuz, Ayı, Geyik Türleri Göl içerisinde Abant alası, Küçük taraklı semender, Abant fındık	Mudurnu Kalesi ve Saat Kulesi Mudurnu Evleri ve Konakları Karacakaya Nekropolü Ahilik ve Esnaf Duası. Gedikler, Pelitözü Tümülüsleri Samsaçavuş Köyü Bizans Kalıntıları Hacıhalimler Köyü Arkeolojik Sahalar Kanuni Sultan Süleyman, Yıldırım Beyazıd, Hatice Hatun, Asil Bey Camileri Abdurrahim Tırsi ve Kanuni Sultan Süleyman, Ahi Baba	Babas kaplıcası Sarot Kaplıcası Mudurnu Şifa Çamuru Demircilik Bakırcılık Semercilik, Sepetçilik İğne oyası ve iğnecilik Yemencilik

faresi bölgeye ait endemik türlerdir. Mudurnu ormanları(gürgen, çam, ardıç, kayın, kestane köknar ve çınar ağaçları)	Şeyhu'l Umran Haziresi olmak üzere, 224 adet tescilli yapı bulunmaktadır	
---	--	--

Kaynak: [\(URL7\)](#)

Tabloda görüleceği üzere ilçe doğal alanlar, zengin yaban hayatı, tarihi ve kültürel varlıkları ile beraber yer altı su kaynakları ve el sanatları ile birçok turizm türünün ihtiyaçlarını giderebilecek kaynak ve kapasiteye sahiptir. Bu çekicilikler ekoturizme katılım gösteren yerli ve yabancı turistler açısından dikkat çekici unsurlar olarak sıralanabilir. Bireysel veya küçük gruplar ile yapılan ekoturizm açısından keşfedilecek alanların çokluğu ile yapılacak turist giderleri eş değer olarak artmaktadır. Bu ise yerel halk ve bölgenin turizmden pay elde etmesini sağlayarak bölgenin gelişmesine ve ekoturizmin yerel halk tarafından desteklenmesini sağlayacaktır.

3.3. Katılımcılara İlişkin Demografik Bulgular

Yapılan çalışmaya katılan katılımcıların %65'inin erkek ve %35'si kadındır. Eğitim düzeyi incelendiğinde lisans mezunu olan katılımcı sayısının %54 ile diğerlerine oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Mesleki veriler göz önüne alındığında çalışmaya katılan katılımcılar arasında çiftçilerin %28 ile en büyük orana sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan kişilere ait bazı demografik bilgiler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Bireysel özellikler	Değişkenler	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	78	%65
	Kadın	42	%35
Eğitim	İlköğretim	5	%4
	Lise	14	%12
	Ön Lisans	26	%22
	Lisans	65	%54
	Lisans Üstü	10	%8
Yaş	19 altı	6	%5
	20-39	57	%47
	40-49	36	%30
	50 ve üzeri	21	%17
Meslek	Öğrenci	8	%7
	Ev hanımı	9	%8
	Çiftçi	34	%28
	İşçi	31	%25
	Memur	25	%21
	Akademisyen	13	%11
Toplam		120	%100

Katılımcıların ekoturizme ilişkin görüşlerini ölçmeye yönelik yapılan görüşmelerden elde edilen anket verilerine ait cevapların dağılımları Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Ekoturizme İlişkin Görüşlerini Ölçmeye Yönelik Anket Soruları

Önermeler	Frekans	Ortalama	Standart Sapma
Mudurnu Ekoturizmin yapılabilmesi için uygun bir alandır.	120	2,31	1,47
Ekoturizm, çevreye ve kültüre az zarar veren, kazancı yerel halka kalan turizm türüdür	120	2,14	1,41
Ekoturizm, ekonomisi deniz - kum - güneş olan turizmdir.	120	3,16	1,27
Ekoturizmin gelişmesi diğer sektörlerin gelişimini etkileyecektir.	120	2,32	1,32
Yerel halkın turizm sektöründen gelir elde etmesi, ilçede gerçekleştirilecek turizm etkinliklerinin başarısı için önemlidir.	120	2,27	1,39

Yerel halkın farklı ekoturizm etkinliklerinde aktif bir şekilde yer alması için eğitim desteği olmalıdır	120	3,51	1,43
İlçe halkının geleneksel yapısı ve konukseverliği ekoturizmin gelişimini olumlu etkiler.	120	2,2	1,41
Mudurnu'da aktif olan otel, pansiyon, lokanta, tesis ve yollar turizm için yeterli ve uygundur.	120	3,34	1,41
Turistler yerel halkın yaşam tarzı ve geleneksel yapısını bozar	120	3,19	1,36
Turistler, tarihi ve kültürel değerlerin bozulmasına sebep olur	120	3,36	1,35
Mudurnu'daki kamu teşekkülleri ve yerel yönetimler turizmin gelişimi için yeterli (turizm eğitimi almış) ve isteklidir	120	2,46	1,26
İlçedeki kamu ve yerel yönetimler ekoturizmin gelişimi için yeterli katkıyı sağlayabiliyor mu?	120	2,66	1,41
Mudurnu turistler için ulaşılması kolay bir turizm bölgesidir	120	2,12	1,34

Çalışmada Mudurnu ilçesinin ekoturizme ilişkin görüşlerinin belirlenmeye yönelik sorularının her birinin ortalama değeri alınmış, böylelikle katılımcıların ankette yer alan ifadelerle yaklaşımlarının hangi yönde olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada ifadelerin genel olarak ortalamanın aşağısında olduğu görülmüştür. Bunun nedeni ölçüm cevaplarının olumludan olumsuz şekline olmasıdır. Böyle düşünüldüğünde ortalamanın altında olan ifadelerin daha olumlu olduğu görülmektedir. Yapılan ankete verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların verdikleri en olumlu cevapların iki ortalama ile Ekoturizm, çevreye ve kültüre az zarar veren, kazancı yerel halka kalan turizm türüdür ve Mudurnu turistler için ulaşılması kolay bir turizm bölgesidir soruları olduğu görülmüştür. Verilen cevaplara istinaden ilçe halkının ekoturizmin çevre ve kültürü koruyan bir turizm türü olduğu ve gelirlerin daha çok yerel halk ile paylaşıldığı bilincinde olduklarını göstermektedir. Bir başka soru olan Mudurnu ilçesinin ekoturizm faaliyetleri için uygun bir alan olduğuna katılımcıların büyük oranda katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

30

Ekonomik açıdan ekoturizmin yerel halka ve bölgenin gelişimi için önemli bir kaynak olabileceğini belirlemeye yönelik sorularda katılımcılar ekoturizmin diğer sektörlerin de gelişmesini sağlayacağına yüksek oranda katıldıklarını sorulara verilen cevapların ortalamasının iki olmasından görülmektedir. Öte yandan yerel halkın turizm gelişimi için kendilerinin bu faaliyetleri desteklemelerinin bilincinde olduklarını yerel halkın turizm sektöründen gelir elde etmesi, ilçede gerçekleştirilecek turizm etkinliklerinin başarısı için önemlidir önermesine katıldıkları tespit edilmiştir.

Turistlerin yerel halkın yaşam tarzı, geleneksel yapısı, tarihi yapısını bozabileceği şeklinde olan soruya katılımcıların bu fikre karşı olumlu ya da olumsuz bir fikre sahip olmadıkları üç ortalama ile tespit edilmiştir. İlçede yer alan kamu ve yerel yönetimlerin ekoturizm gelişimi için yeterli eğitim seviyesinde oldukları ve yeni eğitimler için istekli oldukları şeklinde yer alan önermeye katıldıkları tespit edilmiştir. Genel olarak çalışma verilerine bakıldığında katılımcıların ekoturizmin gelişimine yönelik görüşlerinin olumlu olduğu tespit edilmiştir.

3.4.SWOT Analizi Sonuçları

Mudurnu ilçesinin ekoturizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi için yapılan SWOT analizinin sonuçları aşağıda yer alan tabloda sunulmuştur. Katılımcılar ile yapılan görüşmeler sonucunda SWOT analizi iç ve dış etmenler olarak ikiye ayrılmıştır. İç etmenler yani güçlü ve zayıf yönler dört numaralı tabloda, dış etmenler yani fırsatlar ve tehditler beş numaralı tabloda verilmiştir.

Tablo 4. SWOT Analizine Ait İç Etmen Sonuçları

Gruplar	SWOT Faktörleri
Güçlü Yönler	Mudurnu ilçesi iklimsel özellikler ve doğal kaynaklar(flora, fauna, dağlar, su havzaları ve göller) yönünden zengindir. İlçe tarihinin birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olması. İlçe genelinde konaklama tesisleri ve kampçılık için uygun alanlar bulunmaktadır. İlçe genelinde foto safari için uygun noktalar ve alanlar bulunmaktadır. İlçe sağlık turizmi açısından değerli olan birçok yer altı su kaynaklarına ve kaplıcalara sahiptir. İlçede korunmuş sit alanları(konaklar, camiler, göller olmak üzere toplam (231 adet sit alanı) kültürel

	<p>ve doğal oluşumlar bulunmaktadır. İlçe kültürel değerler bakımından zengindir (geleneksel evler, tarihi camiler, ahilik kültürü, esnaf duası vb.) Alternatif turizm türlerine ev sahipliği yapmaktadır (yürüyüş, olta balıkçılığı, su sporları, yamaç paraşütü, piknik ve mesire alanları vb.) Botanik turizmüne müsait olması. Yerel halk kültürel kimliğine ve doğal çevreye güçlü bir bağ ile bağlıdır. Yerel halk, misafirperver, güler yüzlü ve turistlere karşı ilgilidir. Bölgenin kendine özgü organik tarımsal kültürü bulunmaktadır. İlçede tarihsel süreç ile oluşmuş bir yeme içme kültürünün yanı sıra bunların geleneksel üretim yöntemleri mevcuttur. İlçe konumu bakımından metropol şehirlere yakın ve tarihi İpek Yolu güzergahında bulunmaktadır. İlçe eğitilmiş ve turizm açısından bilinçli bir yerel halka sahiptir. Su sporları için kaynakların ve alanların olması.</p>
Zayıf Yönler	<p>Geleneksel yapıların turizmde daha fazla kullanılması açısından girişimler yetersizdir. Turizm için eğitilmiş ve yeterli iş gücü bulunmamaktadır. Tanıtım ve pazarlama konusunda ilçenin tümüne yönelik çalışmalar yetersizdir. İlçede katı atık yönetiminin bazı köylerde yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bölgede ekoturizm faaliyetlerine yönelik destekleyici faaliyetler yetersizdir. Bölgede otopark alanlarının yetersizliği turistlere ve yerli halka sorun teşkil etmektedir. Çevreye duyarlı araç ve ulaşım olanakları yetersizdir.</p>

Çalışma kapsamında katılımcılara ekoturizm bakımından Mudurnu ilçesinin kullanılabilir kaynaklarının ve özelliklerinin neler olduğuna dair ilişkin görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda önem sırasıyla ilçenin doğal kaynakları(flora, fauna, gölleri ve su havzaları), kültürel zenginliği ve yapısı, sit alanları ve arkeolojik kalıntıları, yürüyüş ve kampçılık alanlarının olması, bölgeye özel organik tarım özelliğinin olması, ilçe konumu ve ulaşılabilirliği, ilçe sakinlerinin turizm hareketlerine yönelik bilinçli ve istekli oldukları şeklinde cevaplar alınmıştır.

Diğer bir soruda ise katılımcılara Mudurnu'da ne tür aktivitelerin yapılabileceği sorulmuş ve önem sırasına göre şu cevaplar alınmıştır; Doğa yürüyüşleri, kamp ve karavan faaliyetleri, bitki inceleme(botanik) turizmi, yaban hayatı gözleme, foto safari, su sporları ve sportif olta balıkçılığı, festival ve yayla turizmi, sağlık turizmi olarak kaplıcalar, görsel ve yöresel el sanatları şeklinde cevaplar alınmış ve bu yönlerin ilçenin güçlü yönleri olarak tespit edilmiştir.

İlçede turizm faaliyetlerinin istenilen oranda canlanabilmesi adına yapılabilecekler başlığı altında çalışmaya katılanlara yöneltilen soruda alınan cevaplar doğrultusunda en çok tanıtım yetersizliği cevabı verilmiş ve sırasıyla bunu konaklama faaliyetlerinin artırılması, geleneksel yapıların daha çok turizmde kazandırılması, turizm için yeterli düzeyde bilgili kalifiye elamanların yetiştirilmesi, etkinliklerin artırılması ve turizm için yatırımcılara maddi destek verilmesi ve çevre ile uyumlu ulaşım yöntemlerinin geliştirilmesi şeklinde cevaplar alınmıştır.

Tablo 5. SWOT Analizine Ait Dış Etmen Sonuçları

Gruplar	SWOT Faktörleri
Fırsatlar	<p>Ekoturizm arayışı olan bireysel turistlerin ilçeye olan ziyaretlerinin artacak olması. Cittaslow unvanı ile ilçenin uluslararası tanınması. İlçede geleneksel olarak düzenlenen festival ve şenliklerin ekoturizm ve kültürel turizm açısından potansiyel oluşturması. Tanıtım faaliyetleri için teknolojiden ve sosyal medya paylaşımları nedeniyle tanıtım faaliyetlerinin her kesime ulaşabilmesi. Bölgenin konumu dolayısıyla daha ulaşılabilir olması ve ulaşım olanaklarının daha da gelişmesi. Kırsal alan teşvikleri ve turizm teşviklerinin artması. Yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve turizm işletmelerinin iş birliğinin artması ve ortak fayda için bir araya gelmeleri.</p>
Tehditler	<p>Turistlerin yoğun ziyareti dolayısıyla Abantgölü, ormanlık ve kamp alanlarının zarar görmesi. İlçede betonlaşmanın artması dolayısıyla flora ve faunanın ve kentsel kimliğin zarar görmesi. Bilinçsiz tarım yapılması ve hayvancılık faaliyetleri.</p>

Mudurnu’da ekoturizm faaliyetlerinin artmasının ilçeye hangi fırsatları yaratacağı sorusu araştırmacılara yöneltilmiştir. Alınan cevaplar, ilçeye gelen turist sayısının artacağı, ilçenin ulusal ve uluslararası tanınırlığının artacağı, turizm teşviklerinde artış olacağı, ulaşım olanaklarının geliştirilebileceği şeklinde olmuştur. Diğer yandan yerel halk ve yönetimin turizm faaliyetlerinin artması ile Mudurnu ilçesinin kültürel yapısı ve doğal yapısında bozulmaların olabileceği endişesi bulunmaktadır ve bunlar Mudurnu için potansiyel tehdit olarak algılanmaktadır.

4.SONUÇ

Herhangi bir yerde yapılan bir turizm türünün sürdürülebilir olabilmesi için öncelikle yerel halkın ve bölgenin doğrudan veya dolaylı olarak bu turizm türünden olumlu etkilenmesi gerekmektedir. Ekoturizm daha fazla geçim kaynağı oluşturmada, biyolojik çeşitliliği ve kültürel korumayı teşvik etme yönünden yerel halk tarafından önemli bir araç olarak görülmektedir ([Angelica, vd. 2010](#)). Çalışma kapsamında katılımcıların “yerel halkın turizm sektöründen gelir elde etmesi, ilçede gerçekleştirilecek turizm etkinliklerinin başarısı için önemlidir” şeklinde olan soruya katıldıkları tespit edilmiş ve bu sonuçtan yola çıkarak ekoturizm faaliyetlerinin ilçede yapılması durumunda halkın ekoturizmi destekleyeceği ve bu sürecin sürdürülebilir olacağı sonucu çıkarılabilir. Diğer yandan sürdürülebilir turizm faaliyetleri için sadece ekonomik gelir değil turistlik bölgenin yapısının korunması ve zarar görmesi engellenmelidir. Bu kapsamda bilinçli turistler ve turizm faaliyetleri kapsamında yeterli çevre ve doğa bilincine sahip yerel halk ikilisinin olması o bölgede turizm faaliyetleri ve doğal bölgenin daha sürdürülebilir şekilde kullanılması olanağını sağlayacaktır. [Kızılaslan ve Özyurt \(2012\)](#)’de Tokat ilinin sürdürülebilir kalkınmada ekoturizmin önemini araştırdığı çalışmada yerel halkın ekoturizm açısından istekli ve eğitilmiş olduğu sonucunu elde etmiştir. Son yıllarda turistlerin eğilim gösterdiği doğal çevreyi koruyarak yerel halkın refahını gözeterek ve bölgenin gelişimi için turizm faaliyetlerinde maksimum pay alarak turizm bölgesine tümüyle saygılı olan ekoturizm faaliyetleri hız kazanmıştır. Nitekim katılımcıların, “turistler yerel halkın yaşam tarzı ve geleneksel yapısını bozar” ile "turistler, tarihi ve kültürel değerlerin bozulmasına sebep olur” sorularına verdikleri cevaplar doğrultusunda ilçelerini ziyaret edecek olan ekoturistlerin ilçe kültürünü, gelenek ve refahını gözeterek turizm faaliyetlerini yapacaklarına inandıkları sonucuna varılmıştır. Ekoturizm yapılırken, yerel halka ve doğal çevreye minimum düzeyde olumsuz etki ve maksimum fayda sağlamaktadır ([Nyaupane ve Thapa, 2004](#)). Bu kapsamda ekoturizmin doğayı, doğal yaşamı ve bölgenin yerel kimliği ile beraber kültürüne saygı gösteren bir turizm türü olması ekoturizmin yapılacağı bölgede daha kolay kabul görmesine olanak sağlamaktadır. Ekoturizm biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemin korunarak, tahrip edilmesinin önüne geçmede önemli bir etmendir ([Lindsay, 2003](#)).

Yapılan anket, incelemeler ve elde edilen SWOT analizi sonuçlarına dayanarak ilçenin tarihi geçmişi, doğal, kültürel zenginlikleri, sit alanları, yer altı ve üstü su kaynakları bakımından ekoturizm için zengin bir bölge olduğu sonucuna varılmıştır ([URL8](#)).

Çalışma sürecinde yapılan anket ve görüşmeler neticesinde yerel halkın eko turizm hakkında bilgi sahibi ve istekli olduğu gözlemlenmiştir. Ekoturizm faaliyetlerinin ve ekoturistlerin eğitim seviyelerinin yüksek olması, turizm bölgesini ziyaret ederken ziyaret bölgesi hakkında daha detaylı bilgiye sahip olması dolayısıyla doğaya ve yerel kültüre karşı bilinç oranlarını arttırmaktadır. Nitekim Dünya Turizm Örgütü (WTO) tarafından İtalya, Kanada, İngiltere ve Almanya’da gerçekleştirilen araştırmalarda, ekoturistlerin; 30 – 59 yaşları arasında, yüksek eğitilmiş ve kültüre ilgi duyan kişiler oldukları tespit edilmiştir ([Yürük, 2003](#)). Farklı bir çalışmada ise ekoturistlerin talep profili ve seyahat türlerinin neler olduğu araştırılmış ve bu turistlerin büyük şehirlerde yaşayan eğitim seviyeleri yüksek 25 – 54 yaş aralığındaki kişilerden oluştuğu tespit edilmiştir ([Poelzl, 2002](#)).

SWOT analizi ve anket sonuçlarına göre Mudurnu ilçe sakinlerini ilçenin tarihi doğal ve kültürel güzelliklerinin farkında oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca ilçede bulunan tarihi konakların turizme kazandırılarak konaklama ve yiyecek içecek tesisi şeklinde hizmet vermesi ile ekoturistlerin bu konaklama ve yiyecek içecek tesislerine rağbet göstermesi sonucu yerel halkın turizmden doğrudan ilişkili olduğu ve ekonomik fayda elde ettiği görülmüştür. Nitekim katılımcılara yöneltilen “yerel halkın turizm sektöründen gelir elde etmesi, ilçede gerçekleştirilecek turizm etkinliklerinin başarısı için önemlidir” şeklinde yöneltilen soruya katıldıkları tespit edilmiştir. Bu ilişki sayesinde yerel halkın turizme karşı olumlu tavırlar sergilediği ve destek verdiği tespit edilmiştir. İlçenin konum itibarı ile ulaşım yönünden avantajlı olması birçok bölgeye yakın olması ekoturistler açısından tercih edildiği tespit edilmiştir

Mudurnu ilçe geneline yayılan akarsu ve göllerde su ile alakalı rekreasyon faaliyetlerine olanak sağlaması dolayısıyla su sporlarını ve sportif olta balıkçılığı yapan ekoturistlerin dikkatini cezbediği saptanmıştır. İlçede

yer alan ve tamamen endemik olan bitki ve canlı türleri açısından zenginlik göstermekte ve doğa turizmi için turistlere eşsiz fırsatlar sunmaktadır. Mudurnu ilçesinin en büyük gölü olan Abant gölü yerli, yabancı ve güneylülük turistler ve şehir yaşamından uzaklaşmak isteyenler için eşsiz bir rekreasyon ve dinlenme alanı olarak göze çarpmaktadır.

Çalışma neticesinde su kaynaklarının çok olması su sporu seven ekoturistlerin bölgeye çekilmesinde önemli bir etken olduğu, zengin ağaç türlerinin bulunduğu ormanlık alanların, yaban hayat çeşitliliği kamp ve trekking meraklısı turistler için dikkat çekici olduğu saptanmıştır. Katılımcılara yöneltilen "ilçedeki kamu ve yerel yönetimler ekoturizmin gelişimi için yeterli katkıyı sağlayabiliyor mu?" sorusuna katılımcıların katıldıkları tespit edilmiştir Bundan yola çıkarak ilerleyen süreçlerde turizmin geliştirilmesi adına yapılan tanıtım çalışmalarında yönetim ve üretim paydaşlarının ortak olarak hareket etmesi bir hareket bütünlüğü sağlayarak ilçede ekoturizmin sürdürülebilir şekilde daha ilerilere taşınmasına olanak sağlayacağı düşünülmektedir. İlçenin ayrıca kültürel zenginlikler açısından farklılıklara sahip olması, ekoturizme katılan ve yörenin kültürünü yakından tanımak ve deneyimlemek isteyen ekoturistlerce tercih edilme oranını arttırdığı tespit edilmiştir. Yılın tamamına yayılmış olan kültürel festivaller ve anma törenleri katılımcılara göre ekoturistler için önemli organizasyonlar olarak tanımlanmış ve bunun ilçenin zengin kültürel özelliklerini yansıttığı tespit edilmiştir.

Görüşmeler ve SWOT sonuçları ile ilçede tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde bütüncül bir yaklaşım benimsenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Çevresel zararları en aza indirmek için otopark alanlarının artırılması ve ulaşım araçlarının daha fazla kullanımının teşvik edilmesi gerekliliği tespit edilmiştir. Ekoturizm açısından birçok olanağa sahip olan Mudurnu da yerel halkın doğal ve kültürel çevrelerine karşı belirli bir bilinç seviyesinde oldukları görülmüştür ve aşırı turist ve kullanımı ilçelerine ve doğal çevrelerine zarar vereceğinin farkındalığında oldukları saptanmıştır.

İlçenin ekoturizm alanlarına yönelik bilgilendirici çalışmaların, yol ve yön levhaları ile bu alanların daha belirgin dikkat çekici hale getirilmesi keşfedilmesinin kolaylaştırıcaktır. Mudurnu ilçesi için bir ekoturizm rotasının çıkarılması ve bu rota üzerinde geliştirme çalışmaları yapılabilir. İlçede ekoturizm için bisiklet yolları, atlı safari alanları, trekking ve yürüyüş güzergahlarının belirlenerek süreklilik sağlanabilir. İlçede kamu ve özel kuruluşlarda doğa dostu enerji kaynakları kullanılarak doğal çevre korunması sağlanabilir. Bireysel araç kullanımı en aza indirgenerek elektrikli veya doğa dostu enerji tüketimi yapan araçlar kullanılması teşvik edilebilir.

Sonuç olarak bir destinasyonun potansiyelini belirlemenin ve sürdürülebilirliğini sağlamanın en önemli yolu öncelikle kaynak envanteri çıkarmak ve turizm kaynaklarının farkında olabilmektir. Bu yüzden ekoturizm yapılacak bölgede önce bu alanların belirlenmesi gerekmektedir. Çalışma sonucunda Mudurnu ilçesinin ekoturizm için yeterli kaynaklara sahip olduğu ve bu yönleri ile ekoturizm potansiyelinin ön plana çıkarılabileceği tespit edilmiştir. Yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, yerel paydaşlar ve halkın ekoturizm farkındalığının olduğu ve buna destek verdikleri görülmüştür. Ekoturizm sayesinde alternatif gelir elde eden yerel halkın desteği ile sağlıklı sürdürülebilir bir ekoturizm potansiyelinin olduğu tespit edilmiştir.

Etik Kurul Onayı: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Madde 90, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı TR Dizin Etik Kurul Kriterleri ve Türkiye'nin taraf olduğu anlaşmalar gereğince insandan anket, mülakat, odak grup çalışması, deney vb. yollarla veri toplanmasını içeren çalışmalarda Etik Kurul Onay Belgesi alınması zorunludur. 2020 yılı öncesinden tamamlanmış çalışmalardan Etik Kurul Onay Belgesi istenmemektedir.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm aşamalarında etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumda Journal of Tourism Researches'in hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk yazarlara aittir.

Destek Bilgisi: Bu çalışmanın hazırlanması süresince herhangi bir bireyden ya da kurumdan aynı ya da nakdi bir yardım/destek alınmamıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı: 1. yazar katkı oranı: %100

KAYNAKÇA

- Angelica, M., Almeyda, A., & Broadbent, E. (2010). Wyman, M. S., Durham, W. H. "Ecotourism impacts in the Nicoya Peninsula, Costa Rica. *International Journal of Tourism Research*, 803-819.
- Bayram, N. (2012). *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Bolu İl Turizm Envanteri. (2003). Bolu: Bolu Valiliği.
- Björk, P. (2008). The Finnish Ecotourism Market Profile. *e-Review of Tourism Research (RTR)*, 30-36.
- Bozok, D., & Yılmaz, Ö. (2009). *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi*. N. Hacıoğlu, & C. Avcıkurt içinde, *Ekoturizm*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Caldicott, J., & Fuller, D. (2005). The Concept and Relevance of Ecotourism to Indigenous Economic and Human Development in Remote Australian Communities. Centre for enterprise development and research, Southern Cross University Coffs Harbour Campus in Conjunction with the Centre for Regional Tourism Research (CEDOR), 18.
- Doğanay, H. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. Konya: Çizgi Kitab Evi Yayınları.
- Doğulu, N. (1993). *Geçmişten Günümüze Mudurnu*. Mudurnu Kaymakamlığı Yayınları, 141.
- Drumm, A., & Moore, A. (2002). *Ecotourism Development A Manual For Conservation Planners And Managers*. USA: The Nature Conservancy.
- Erdoğan, N. (2003). *Çevre ve (Eko)turizm*. Ankara: Erk Yayıncılık.
- Ekincikli, M. (1995). *Temettüat Defterine Göre 1261(1844) Mudurnu Kazasının Sosyo Ekonomik Yapısı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Ersoy, B. (2017). *Urla Ekoturizm Potansiyelinde Bademler Köyü (Yüksek Lisans Tezi)*. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, s. 14.
- Fennell, D. (2008). *Ecotourism Third Edition*. Routledge, New York.
- Frochot, I. (2005). A Benefit Segmentation of Tourists in Rural Areas: A Scottish Perspective. *Tourism Management*, 335-346.
- G.Belber, B. (2018). *Ekoturizmde Pazarlama Çabaları ve Turist Davranışları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Goeldner, C., & Ritchie, J. (2003). *Tourism And The Environment*. C. R. Goeldner & J. R. Ritchie içinde, *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. Canada: John Wiley & Sons, Inc.
- Gürlek, T. (2002). *SWOT Analizi*. Kocaeli: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, TÜSSİDE.
- Honey, M. (1999). *Ecotourism And Sustainable Development Who Owns Paradise*.
- İslamoğlu, H. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. içinde İstanbul: Beta Basım.
- Joshi, V., & Luka, R. (2011). Ecotourism Regions of Chhattisgarh and Its Effect on Wildlife. *Journal of Experimental Sciences*, 55-57.
- Kazemiyeh, F., Sadighi, H. & Chizari, M. (2018). Investigation of rural tourism in East Azarbaijan province of Iran utilizing SWOT model and Delphi technique. *J. Agr. Sci. Tech.*, 18, 1-13.
- Kızanlıklılı, M. (2019). *Ekoturizm*. O. İçöz, & M. Uysal içinde, *Turizm Ansiklopedisi Türkiye (Turizm ve Ağırlama Endüstrisinin Temel Kavramları)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kızılaslan, N., & Özyurt, Ç. (2012). *Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmada Ekoturizmin Önemi: Tokat İli Örneği*. Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi.
- Kızılaslan, N., & Ünal, T. (2014). Tokat İlinin ekoturizm/kırsal turizm potansiyeli ve SWOT Analizi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*.

- Koçoğlu, P. (2008). Ekoturizmin Sürdürülebilir Turizm Politikasındaki Yeri Dünyadaki Ekoturizm Destinasyonlarının İncelenmesi. Ankara: T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi.
- Kruger, O. (2005). The Role of Ecotourism in Conservation: Panacea or Pandora's Box? *Biodiversity and Conservation*, 579-600.
- Külekeçi, E., & Bulut, Y. (2013). Erzurum İli Oltu İlçesi Ve Yakın Çevresi Ekoturizm Potansiyelinin SWOT Analiz Yöntemi İle Belirlenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 1-14.
- Külköylüoğlu, O. (2014). Abant Gölü Tabiat Parkı'nda Çevre Koruması ve Biyolojik Çeşitliliğin Önemi. *Mudurnulular Derneği Bülteni*, 12-19.
- Libosada, C. (2009). Business or Leisure? Economic Development and Resource Protection—Concepts and Practices in Sustainable Ecotourism. *Ocean & Coastal Management*, 390-394.
- Lindsay, H. (2003). "Ecotourism: the Promise and Perils of Environmentally Oriented Travel. *Journal of Travel Research*.
- Mirsanjari, M. M. (2012). Importance Of Environmental Ecotourism Planning For Sustainable Development. *OIDA International Journal Of Sustainable Development*, 4(2). 85-92.
- Nyaupane, G., & Thapa, B. (2004). Evaluation of Ecotourism: A Comparative Assessment in the Annapurna Conservation Area Project, Nepal. *Journal of Ecotourism*, 20-45.
- Nurlu, E., & Kesgin, B. (2007). "Turizm Çevre İlişkisi: Dünyada Turizm Hareketleri," Gökyüzüne En Yakın Bitkiler Alpin Çiçekler Projesi Flora Turizmi Eğitim Programı., (s. 81-89). Erzurum.
- Özcan, E. (2005). Bolu İlinde Turizmi Etkileyen Faktörler İle Doğal, Tarihi Ve Kültürel Turizm Değerleri. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 55-75.
- Poelzl, V. (2002). How to be an Ecotourist. *Transitions Abroad Magazine*.
- Polat, A. (2006). Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Konya: Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Robert, G. (2002). Strategic development and SWOT Analysis at the University of Warwick. *Eur J.Op*, 631-640.
- Soykan, F. (2000). Kırsal turizm ve Avrupa'da kazanılan deneyim. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 21-23.
- Tuna, M. (2007). *Turizm, Çevre ve Toplum (Marmaris Örneği)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Türker, N., & Çetinkaya, A. (2009). *Batı Karadeniz Bölümü Ekoturizm Potansiyeli*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yürük, Ö. (2003). *Turizmin Geleceği: Ekoturizm. Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı*. Çankırı.
- Weaver, D., & Lawton, L. (2002). Overnight Ecotourist Market Segmentation in the Gold Coast Hinterland of Australia. *Journal of Travel Research*, 270-280.
- Wood, M. E. (2002). *Ecotourism: Principles, Practises & Policies For Sustainability*. United Nations Publication, UNEP, First Edition.

İnternet Kaynakları;

URL 1: Meteoroloji Genel Müdürlüğü. (2019). MGM. MGM:<https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=undefined&m=BOLU> adresinden alınmıştır.

URL 2: Orman Genel Müdürlüğü. (2020, 8 15). OGM. <https://boluobm.ogm.gov.tr/MudurnuOIM/Sayfalar/default.aspx> adresinden alınmıştır.

URL 3: Mudurnu Belediyesi. (2019, 8 10). <https://mudurnu.bel.tr/mudurnu/mudurnu-evleri> adresinden alınmıştır.

- URL 4: Mudurnu Belediyesi. (2019, 6 10). <https://mudurnu.bel.tr/mudurnu/mudurnu-hakkinda>:
<https://mudurnu.bel.tr/mudurnu/mudurnu-hakkinda> adresinden alınmıştır.
- URL 5: T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2018, 6 9). [korumakurullari.ktb.gov](http://korumakurullari.ktb.gov.tr):
<https://korumakurullari.ktb.gov.tr/Eklenti/41318,bolu-envanter-son.pdf?0> adresinden alınmıştır.
- URL 6: Mudurnu Belediyesi. (2018, 6 15). <https://mudurnu.bel.tr/mudurnu/mudurnu-el-sanatlari> adresinden alınmıştır.
- URL 7: Mudurnu Kaymakamlığı. (2019, 5 6). <http://www.mudurnu.gov.tr/ilcemiz> adresinden alınmıştır.
- URL 8: Mudurnu Kaymakamlığı. (2019, 6 5). <http://www.mudurnu.gov.tr/ilcemiz> adresinden alınmıştır.